

KONVENCIJA O PRAVIMA OBITELJI

DRŽAVE POTPISNICE OVE KONVENCIJE,

*S obzirom na to da obitelj čini
jednu od najdragocjenijih ljudskih vrijednosti;*

*S obzirom na to da je obitelj temelj društvenog poretka
i temeljne grupne jedinice društva, primarna za državu
i autonomna prema javnim vlastima;*

*S obzirom na to da budućnost čovječanstva
ovisi o obitelji koja dobro funkcionira;*

*S obzirom na to da roditelji, djeca, djedovi i bake i ostali
krvni rođaci i rođaci po braku čine jedinstvenu zajednicu
koja pruža najbolju okolinu za razvoj pojedinca i njegovu
ili njezinu zaštitu od nasilja i drugih patologija;*

*S obzirom na to da je u svjetlu povijesnog iskustva,
obiteljska subjektivnost u kojoj su prava roditelja
i prava djece povrijeđena, karakteristična za političke sustave
koji depersonaliziraju ljude;*

*S obzirom na to da je obitelj prva i nezamjenjiva škola društvenih
vrijednosti vezanih uz društveni život općenito
i inherentna civilizacijskom, nacionalnom i duhovnom
identitetu pojedinih društava;*

*S obzirom na to da država nije u stanju
ostvariti opće dobro bez sudjelovanja obitelji;*

*Zabrinuti pokušajima potkopavanja prirodnih pojmova obitelji, braka,
spola i roditeljstva;*

*Uzimajući u obzir da je potpuno poštivanje temeljnih vrijednosti
osobito važno za integralni razvoj pojedinih
i svih ljudskih zajednica;*

*Uzimajući u obzir da obitelj daje neophodnu
moralnu i materijalnu potporu svojim članovima,
posebice najmlađima i najstarijima;*

*Primjećujući da su mnoge regije svijeta
pogođene dosad neviđenim demografskim krizama
na temelju potkopavanja prirodnog pojma obitelji
i zanemarivanja društvene funkcije braka i obitelji;*

Izrađeno uzimajući u obzir u daljnjem tekstu:
Članak 21. st. 1. Ustava Helenske Republike
Grčke od 9. lipnja 1975.; Članak. 41. par. 1.
Ustava Republike Irske od 1. srpnja 1937.;
Članak 38. prva rečenica Ustava Republike
Litve od 25. listopada 1992.; Članak 48. par. 1.
Ustava Republike Moldavije 29. srpnja 1994.;
Članak 62. Ustava Bolivije od 25. siječnja 2009.
godine; Članak 226. Ustava Savezne Republike
Brazil od 5. listopada 1988.; Članak 1. Ustava
Republike Čile od 11. srpnja 1980.; Članak 42.
Ustava Republike Kolumbija od 4. srpnja 1991.;
Članak 119. Ustava Republike Mozambika
od 15. studenoga 2004. godine; Članak 17.
Ustava Republike Senegal od 22. siječnja 2001.
godine; Članak 45. Ustava Republike Kenije
od 4. kolovoza 2010. godine; Članak 22. st. 1.
Ustava Republike Gvineje od 7. svibnja 2010.
godine; Članak 14. Ustava Gabonske Republike
od 26. ožujka 1991.; Članak 22. Ustava Eritreje
od 23. svibnja 1997.; Članak 10. Ustava Arapske
Republike Egipta od 18. siječnja 2014.; Članak
37. Ustava Republike Čad od 31. ožujka 1996.;
Članak 30. Ustava Republike Burundi od
28. veljače 2005. godine; Članak 23. Ustava
Burkina Faso od 2. lipnja 1991.; Članak 35.
par. 1. Ustava Republike Angole od 5. veljače
2010. godine; Članak 54. Ustava Islamske
Republike Afganistan od 4. siječnja 2004.
godine; Članak 35. Ustava Republike Armenije
od 5. srpnja 1995.; Članak 17. Ustava Republike
Azerbajdžana od 12. studenoga 1995.; Članak
29. Ustava Republike Iraka od 15. listopada
2005. godine; Članak 6. par. 4. Konstitucije
Hašemitske Kraljevine Jordana od 1. siječnja
1952. godine; Članak 21. Ustava Katara od 29.
travnja 2003., čl. 36. par. 1. Ustava Republike
Kirgisa od 21. lipnja 2010. godine; Članak 9.
Ustava Kuvajta od 11. studenog 1962. godine;
Članak 27. Ustava Demokratske socijalističke
republike Šri Lanke od 7. rujna 1978. godine;
Članak 35. Ustava Republike Kube od 24.
veljače 1976. godine; Članak 259. Ustava
Republike Haiti od 10. ožujka 1987.; Članak 55.
točka 1. Konstitucije Zajednice Dominike od 25.
srpnja 1978. godine; Članak 4. Ustava Perua od
29. prosinca 1993.; Članak 49. Ustava Republike
Paragvaj od 20. lipnja 1992.

S ciljem poduzimanja bilo kakvih mjera za slabljenje važnosti obitelji u ljudskom životu i dezintegracija obitelji, uključujući i dovođenje u pitanje prava roditelja da svoju djecu odgajaju u skladu s vlastitim uvjerenjima, nepristrano miješanje u roditeljske odnose, prakse koje ometaju obitelji u prenošenju vrijednosti njihovom potomstvu, korištenje javnih ustanova za ideološku indoktrinaciju, nedostatak poštivanja ljudskog dostojanstva u najranijoj fazi života i jačanje mentaliteta koji zanemaruje vrijednost koncepcije novog ljudskog života;

Uvjereni da roditelji, supružnici i djeca moraju očuvati svoja prava i slobode;

Uzimajući u obzir da je obitelj temeljena na braku, a brak shvaćen kao jedinstvo jednog muškarca i jedne žene, jedinstvena i prirodna institucija;

Uzimajući u obzir da su roditelji primarno odgovorni za odgoj svoje djece;

Primjećujući da komplementarnost koja postoji između oženjenih muškaraca i žena omogućuje najbolji integralni razvoj obitelji;

Prepoznajući da dijete za cjelovit i skladan razvoj njegove ili njezine osobnosti, treba odrasti u prirodnom obiteljskom okruženju, u ozračju sreće, ljubavi i razumijevanja;

Prepoznajući da je nasilje u obitelji oblik nasilja koji narušava obiteljski život i predstavlja prijetnju obitelji i njezinim članovima;

Primjećujući da seksualno nasilje i svaki oblik njegovog promicanja u kulturi predstavljaju značajnu prijetnju braku i obitelji u pogledu ispunjavanja njihovih prirodnih funkcija u društvu,

Primijetivši da su prirodne uloge i autonomija obitelji u društvenom životu, kao i međusobne obveze članova obitelji, sve više potkopane tijekom proteklih desetljeća i da je doveden u pitanje prirodni identitet braka, što slabi osnovne strukture zaštite od nasilja, uključujući obiteljsko nasilje i pridonosi njegovom intenziviranju;

Prepoznajući važnost međunarodne suradnje između država, međunarodnih organizacija i društava za učinkovitu zaštitu temeljnih vrijednosti od novih prijetnji,

Dogovorile su se kako slijedi:

Zaključeno uzimajući u obzir predgovor
Konvencije o pravima djeteta od 20. studenoga
1989.

POGLAVLJE I

Definicije

Članak 1

U svrhu ove konvencije:

- a. "brak" znači slobodnu i trajnu vezu žene i muškarca pod posebnom zaštitom prema nacionalnom zakonu;
- b. "obitelj" znači zajednicu ljudi povezanih krvnim srodstvom, brakom i usvajanjem;
- c. „Spol” znači skup bioloških (uključujući genetske) osobina koje omogućuju objektivno razlikovanje između žene i muškarca;
- d. "Najbolji interes djeteta" znači sve uvjete potrebne za pravilan osobni, duhovni i intelektualni razvoj djeteta i nužno je njoj ili njemu pružiti osnovne materijalne uvjete, koje prvo i ponajviše pružaju roditelji i drugi članovi obitelji i gdje su lišene roditeljske vlasti u skladu s ovom Konvencijom, od strane drugih zakonskih skrbnika. Takvi se uvjeti identificiraju uzimajući u obzir potrebu održavanja obiteljskih veza i integriteta obitelji, sigurnog života i zdravlja malodobnog djeteta te zaštite od izopačenosti, poštivanje njegovog kulturnog identiteta, kao i primjereno njegovoj/njezinoj dobi i zrelosti, njegovo ili njezino mišljenje o njegovoj ili njezinoj situaciji;
- e. "nasilje" nasilje znači jedno ili ponavljano namjerno djelovanje protivno pravima druge osobe, što predstavlja djelo koje zakonodavstvo države zabranjuje protiv života, zdravlja, tjelesnog integriteta, slobode ili imovine
- f. „Nasilje u obitelji” znači jedno ili ponavljajuće namjerno djelovanje koje krši prava druge osobe, koje predstavlja čin koji država zabranjuje protiv života, zdravlja, tjelesnog integriteta, slobode ili imovine, počinjeno u obitelji ili domaćem kontekstu između bivših supružnika ili izvanbračnih zajednica, bez obzira živi li počinitelj zajedno sa žrtvom ili ne.

Izrađeno uzimajući u obzir, između ostalog, Opći komentar br. 14 (2013.) o pravu djeteta da se primarno uzme kao glavni interes, poglavlje V., točka A., Presude Europskog suda za ljudska prava od 30. srpnja 2013., Berisha protiv Švicarske; od 26. lipnja 2014., Mennesson i ostali protiv Francuske; od 2. veljače 2016., N. Ts. protiv Gruzije i poljske sudske prakse (odluke Vrhovnog suda od 11. veljače 1997., II CKN 90/96, od 11. siječnja 2000., I CKN 327/98).

POGLAVLJE II

Opća pravila

Članak 2

Izrađeno uzimajući u obzir, npr.: Art. 6. st. 1. Ustava Savezne Republike Njemačke od 23. svibnja 1949., čl. 41. st. 1. Ustava Republike Slovačke od 1. rujna 1992., čl. 51 stavak 5. Ustava Ukrajine od 28. lipnja 1996., čl. 7 (2) i čl. 38. st. 1. Ustava Ruske Federacije od 12. prosinca 1993., čl. 53. st. 2. Ustava Republike Albanije od 21. listopada 1998., čl. 14. Ustava Republike Bugarske od 12. srpnja 1991., čl. 61 (1) i čl. 62. Ustava Republike Hrvatske od 22. prosinca 1990., čl. 72 (1) i čl. 73. st. 1. Ustava Republike Crne Gore od 21. svibnja 2007. godine, čl. 27. st. 1. Ustava Republike Estonije od 28. lipnja 1992., čl. 39 (1-2) Ustava Kraljevine Španjolske od 27. prosinca 1978., čl. 41 (1, 3) Ustava Republike Irske od 1. srpnja 1937., čl. 38. st. 2. Ustava Republike Litve od 25. listopada 1992., čl. 21. st. 1. Ustava Helenske Republike od 9. lipnja 1975., čl. 68-69 Ustava Portugalske Republike od 2. travnja 1976. godine.

§1 Brak, obitelj i roditeljstvo subjekt su posebne zaštite država potpisnica.

§2 Prilikom primjene nacionalnog zakona, države stranke će rješavati sve sumnje na takav način da se održi obiteljski integritet.

Članak 3

Svaka obitelj ima pravo ostvariti ljudska prava i temeljne slobode dostupne drugim ljudima, posebice slobodu misli, savjesti i vjere, slobodu govora, ekonomsku slobodu, pravo na mirno uživanje privatne imovine i pravo na poštivanje privatnog i obiteljskog života.

Članak 4

Skicirano uzimajući u obzir Encikliku *Centesimus annus*, st. 48.

Svaka obitelj ima pravo na neovisnost poštovanja javnih vlasti. Odnosi između obitelji i države temeljit će se na načelu supsidijarnosti, prema kojemu se zajednica višeg reda ne bi trebala miješati u unutarnji život zajednice nižeg reda, lišavajući potonje njezinih funkcija, nego trebala bi je trebala podržati u slučaju potrebe i pomoći u usklađivanju svoje aktivnosti s aktivnostima ostatka društva, uvijek u pogledu općeg dobra. Svako uplitanje države u obiteljskim pitanjima trebalo bi biti iznimno, a ne redovito.

Članak 5

Izvučeno iz Deklaracije o pravima djeteta od 20. studenoga 1959., Konvencije o pravima djeteta od 20. studenoga 1989., članak 15 (1) Ustava Republike Slovačke od 1. rujna 1992., Članak 6. stavak 1. Povelje o temeljnim pravima i slobodama Češke Republike od 16. prosinca 1992.;

§1 Dijete podliježe posebnoj pravnoj zaštiti, kako prije, tako i nakon rođenja.

§2 Ne može se tražiti naknada za štete uzrokovane začecem ili rađanjem djeteta.

Članak 40. stavak 1. Ustava Republike Irske od 1. srpnja 1937.; Članak 8. Ustava Kneževine Andore od 14. ožujka 1993., članak 2. Ustava Mađarske od 25. travnja 2011. godine.

Članak 6

Nacionalni zakon o nasljeđivanju i prijenosu imovine između članova obitelji mora poštivati njihova prava i potrebe.

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 9 (a) Povelje o pravima obitelji koju je Sveta Stolica predstavila 22. listopada 1983. godine.

Članak 7

Zabranjena je diskriminacija na temelju obavljanja neplaćenog rada podizanja djece.

Članak 8

Države potpisnice poštuju svačije pravo na promicanje prava i sloboda zajamčenih ovom Konvencijom, pojedinačno i kolektivno, interno i međunarodno.

Članak 9

§1 Države potpisnice ne priznaju pravne učinke istospolnih odnosa, poligamnih odnosa i incestivnih odnosa koji se unose u bilo kojem obliku, bilo interno ili u inozemstvu.

§2 Od država potpisnice ne može se zahtijevati da poduzmu bilo koje mjere kojima se olakšavaju istospolne veze, poligamni odnosi ili incestuirani odnosi u inozemstvu.

Članak 10

Države potpisnice neće se miješati u ostvarivanje prava i sloboda supružnika, roditelja i djece zajamčenih ovom Konvencijom, osim onih koji su u skladu sa zakonom i nužni su u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti, za zaštitu zdravlja, ispunjavanje pravednih zahtjeva morala ili za zaštitu prava i sloboda drugih.

POGLAVLJE III

Prava supružnika

Članak 11

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 23 (2) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966. godine.

Svaki muškarac i svaka žena u dobi za brak mogu se vjenčati i osnovati obitelj.

Članak 12

§1 Nitko ne može biti prisiljen na brak.

§2 Prisiljeni brakovi nisu važeći.

Članak 13

Supružnici imaju jednaka prava i obveze.

Članak 14

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 3. Povelje o pravima obitelji.

§1 Javne vlasti ne smiju ni na koji način utjecati na smanjenje plodnosti ili otežati obiteljima da imaju djecu.

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 71 Ustava Republike Poljske.

§2 Javna tijela osiguravaju socijalno prepoznavanje i posebnu potporu obiteljima s mnogo djece.

§3 Javne vlasti će se suprotstavljati svakoj diskriminaciji roditelja, posebice protiv žena, od strane poslodavaca, a na temelju roditeljskih dužnosti.

Članak 15

Neće biti diskriminacije obitelji u pogledu pristupa obiteljskim naknadama, poreznim olakšicama i drugim oblicima javne potpore zbog činjenice da su roditelji u braku.

POGLAVLJE IV

Prava roditelja

Članak 16

- §1 Države potpisnice poštuju slobodu roditelja da vrše roditeljski autoritet nad djecom. Skicirano uzimajući u obzir Čl. 18 (4) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966. godine.
- §2 Roditeljska sloboda podrazumijeva osobito pravo na obrazovanje djeteta u skladu s vlastitim uvjerenjima, osobito vjerskim i moralnim uvjerenjima, slobodom odabira roditeljskih tehnika primjerenih djetetovoj zrelosti, slobodu izbora formi i mjesta djetetovog obrazovanja, kao i druga prava i slobode zajamčene ovom Konvencijom.
- §3 Roditelj može biti lišen roditeljske vlasti ili mu se može ograničiti roditeljski autoritet samo zakonom i konačnom odlukom neovisnog suda, u skladu sa stavkom 5., gdje je:
- 1) on ili ona počinio/la kazneno djelo na štetu djeteta,
 - 2) on/ona je proglašen/a legalno onesposobljen/a,
 - 3) on/ona napusti dijete,
 - 4) on/ona osuđen/a na dugotrajnu zatvorsku kaznu za počinjeno kazneno djelo i
 - 5) on/ona izloži život djeteta opasnosti ili ozbiljno našteti zdravlju djeteta.
- §4 Neovisni sud može primijeniti mjere neophodne za osiguravanje najboljeg interesa djeteta za vrijeme potrebno za utvrđivanje okolnosti iz stavka 3., pod uvjetima i na način utvrđenim nacionalnim zakonom.
- §5 Zabrana ili ograničenje roditeljske vlasti ili primjena mjera koje se odnose na roditeljsku ovlast, osim na temelju sudskog naloga, zabranjeno je. Prema nacionalnom zakonu, javne vlasti mogu odvesti dijete s trenutnim učinkom, samo kada je njegov/njezin život ugrožen ili dijete može pretrpjeti ozbiljno narušavanje zdravlja koje se ne može drugačije spriječiti. U takvom slučaju, odluku o odvođenju djeteta putem intervencije za vrijeme trajanja postupka zbog ograničenja ili lišenja roditeljske vlasti, sud će potvrditi bez nepotrebnog kašnjenja.

Članak 17

Svaki roditelj ima pravo na zaštitu legitimnih očekivanja. Država uspostavlja zakon u skladu s načelima pristojnog zakonodavstva, uključujući jasnoću i preciznost odredbi, zaštitu stečenih prava, pravnu sigurnost, načelo ne-retroaktivnosti i zabranu stvaranja iluzornih prava.

Članak 18

- §1 Svatko ima pravo na neovisno i pošteno suđenje u slučajevima koji se odnose na prava i slobodu roditelja, djece i supružnika.
- §2 U postupku lišenja ili ograničavanja roditeljske ovlasti ili primjeni privremenih mjera u vezi s roditeljskim ovlastima, nadležna javna tijela će se osloniti na pretpostavku da je najbolji interes djeteta u njegovoj ili njezinoj biološkoj obitelji.

Članak 19

- §1 Roditelji imaju pravo slobodno odabrati škole ili druge mjere potrebne za obrazovanje svoje djece u skladu s njihovim uvjerenjima.
- §2 Roditelji imaju pravo sudjelovati u izradi temeljnih kurikula za školsko obrazovanje.
- §3 Prilikom podjele javnih subvencija, države potpisnice uzimaju u obzir potrebe roditelja koji se školuju kod kuće.
- §4 Države potpisnice poštuju neovisnost vjerskih škola i drugih privatnih škola, osobito pružajući im slobodu da razviju svoje osnovne nastavne programe koji moraju biti u skladu s minimalnim standardima koje mogu odrediti javne vlasti.

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 13 (3) Međunarodnog sporazuma o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima od 16. prosinca 1966. godine.

Članak 20

- §1 Obrazovanje u školi i drugim ustanovama za odgoj i obrazovanje provodi se pod vodstvom roditelja i nadzorom.
- §2 Religija crkve ili druge vjerske udruge koja se zakonski regulira u skladu s programom koji je utemeljen, može se učiti u školama.
- §3 Roditelji imaju pravo odlučiti o sudjelovanju svoje djece na nastavnim satima koji utječu na njihov moral.

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 5 (b, c, e) Povelje o pravima obitelji, kao i čl. 37. Ustava Republike Estonije od 28. lipnja 1992.

Članak 21

Roditelji imaju pravo brinuti se o razvoju djeteta.

Članak 22

Roditelji imaju pravo prenijeti nacionalni identitet svojoj djeci, posebice svoju kulturu i materinji jezik.

POGLAVLJE V

Prava djeteta

Članak 23

- §1 U svim aktivnostima vezanim uz djecu, države potpisnice će nastojati osigurati najbolji interes djeteta na najbolji mogući način.
- §2 Države potpisnice se obvezuju osigurati djetetu takvu zaštitu i njegu potrebnu za njegovo dobro, uzimajući u obzir prava i obveze njegovih ili njezinih roditelja, zakonskih skrbnika ili drugih pravno odgovornih osoba za njega ili za nju i za to poduzeti sve odgovarajuće zakonodavne i upravne mjere.

Članak 24

Dijete ima pravo biti zaštićeno od okrutnog, ponižavajućeg ili nečovječnog postupanja.

Članak 25

Sva su djeca jednaka pred zakonom. Zabranjena je svaka diskriminacija djece na osnovi statusa rođenja.

Članak 26

Svako dijete ima pravo znati svoje roditelje. Navedeno se ne može shvatiti kao osnova za ograničavanje prava roditelja u teškoj situaciji da anonimno povjeri svoje dijete na brigu pouzdanjoj osobi ili instituciji (*baby boxes*).

Članak 27

- §1 Svako dijete ima pravo da ga odgajaju majka i otac. Ako dijete izgubi svoju majku i oca, on ili ona imaju pravo da ga odgajaju članovi obitelji.

§2 Dijete koje je siročić ili bez roditeljske skrbi ima pravo na posebnu pomoć od javnih vlasti. Države potpisnice olakšat će obiteljima da prihvate djecu u privremenoj ili stalnoj potrebi.

Članak 28

Dijete koje je odvojeno od jednog ili oba roditelja ima pravo održavati osobne odnose i izravni kontakt s oba roditelja redovno, osim ako je to suprotno interesu djeteta.

..... Izrađen uzimajući u obzir: čl. 9 (3) Konvencije
..... o pravima djeteta od 20. studenoga 1989.;
..... Rezolucija 2232 (2018) Parlamentarne
..... skupštine Vijeća Europe od 28. lipnja 2018.

Članak 29

Zabranjeno je sprječavanje komunikacije djeteta na jeziku njegovih ili njezinih roditelja.

Članak 30

§1 Svako dijete ima pravo da pravosudna tijela postupaju prema njemu/njoj na prijateljski način.

..... Izvučeno uzimajući u obzir: Čl. 39 (8) Ustava
..... Savezne Demokratske Republike Nepal od 20.
..... rujna 2015.

§2 Države potpisnice razmatraju djetetovo gledište po svim pitanjima koja utječu na njegova prava i interese, ako je to moguće prema njegovoj ili njezinoj dobi i zrelosti.

..... Skicirano uzimajući u obzir: Čl. 12. Konvencije o
..... pravima djeteta od 20. studenoga 1989.

Članak 31

§1 Države potpisnice štite djecu od depersonalizacije, zločina, izopačenosti, iskorištavanja i ovisnosti.

§2 Zabranjuje se svaki postupak kojim bilo koja osoba ili grupa ljudi prenosi dijete drugoj osobi ili grupi osoba za naknadu ili bilo kakav drugi razlog.

..... Skicirano uzimajući u obzir: Čl. 2 (a) Dodatnog
..... protokola Konvencije o pravima djeteta o
..... prodaji djece, prostituciji djeteta i dječje
..... pornografije od 25. svibnja 2000. godine.

Članak 32

Djeca s invaliditetom imaju pravo na posebnu pomoć koja dopušta njihov pravilan razvoj.

Članak 33

Zabranjeno je preuzimanje organa ili tkiva od pokojnog djeteta protiv volje njegovih ili njezinih roditelja.

POGLAVLJE VI

Sprječavanje i suzbijanje nasilja u obitelji i nasilja koje šteti obiteljskom životu

Članak 34

- §1 Svatko ima pravo živjeti bez nasilja u javnim i privatnim sferama, a posebno ima pravo živjeti bez nasilja u obitelji i nasilja koje šteti obiteljskom životu.
- §2 Ovo poglavlje neće spriječiti primjenu izravnih mjera prisile od strane ovlaštenih državnih tijela sukladno nacionalnom zakonodavstvu.

Članak 35

Vidi čl. 5 (2), čl.9, čl. 12 (2), čl. 13 (2), čl. 15, čl. 16, čl. 21, čl. 22, čl. 23, čl. 25, čl. 28, čl. 30, čl. 3, čl. 52, čl. 57 Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilju u obitelji od 11. svibnja 2011. godine.

- §1 U pogledu sigurnosti, podrške i poštivanja prava žrtve, kao i profesionalnosti i osjetljivosti u pružanju pomoći, države potpisnice će poduzeti potrebne mjere za sprječavanje, suzbijanje i pružanje odštete za činode nasilja počinjene od strane fizičke ili pravne osobe, i posebice će:
- 1) Pružiti podršku žrtvama u prevladavanju učinaka nasilja u obitelji putem usluga kao što su pravno i psihološko savjetovanje, financijska pomoć, stanovanje, obrazovanje, obuka i pomoć pri pronalaženju zaposlenja,
 - 2) osigurati pristup zdravstvenoj zaštiti i uslugama pružanja pomoći žrtvama,
 - 3) podupirati obrazovne programe usmjerene na podučavanje počinitelja nasilja u obitelji da bi se usvojilo nenasilno ponašanje u međuljudskim odnosima s ciljem sprječavanja daljnjeg nasilja i mijenjanja nasilnih ponašanja,
 - 4) podržavati programe liječenja usmjerene na sprječavanje počinitelja, posebice seksualnih prijestupnika, od ponavljanja prijestupa,
 - 5) podupirati organizaciju osposobljavanja profesionalaca koji se bave žrtvama ili počiniteljima svih činova nasilja, sprječavanjem i otkrivanjem takvog nasilja, jednakosti žena i muškaraca, potrebama i pravima žrtava, te kako spriječiti sekundarnu viktimizaciju,

- 6) osigurati da žrtve imaju informacije i pristup relevantnim regionalnim i međunarodnim mehanizmima pojedinačnih i kolektivnih pritužbi,
- 7) nastojati osigurati, u prostornoj distribuciji, neposredne, kratkoročne i dugoročne usluge specijalističke podrške svakoj žrtvi koja je podvrgnuta nekom od nasilja,
- 8) nastojati osigurati dovoljan broj prikladnih i lako dostupnih skloništa kako bi se osigurao siguran smještaj i proaktivno pružanje pomoći žrtvama, posebice ženama i njihovoj djeci,
- 9) nastojati osigurati dovoljan broj prikladnih i lako dostupnih sredstava za pružanje pomoći žrtvama silovanja i žrtvama seksualnog nasilja te osigurati medicinsko i forenzično ispitivanje, potporu traumama i savjetovanje,
- 10) osigurati prikladnu zaštitu i pružanje podrške djeci svjedocima svih oblika nasilja, uključujući psihosocijalnu i socijalnu pomoć,
- 11) osigurati besplatne SOS telefonske linije (24/7) širom države radi pružanja savjeta pozivateljima, povjerljivo ili poštujući njihovu anonimnost, a vezano za sve oblike nasilja obuhvaćenih opsegom sadašnje Konvencije,
- 12) pružiti univerzalni pristup besplatnim nacionalnim informativnim portalima barem na svim službenim jezicima, kao i jezicima nacionalnih i etničkih manjina
Država potpisnica, gdje se mogu naći informacije o svim oblicima nasilja koje spadaju u okvir Konvencije, načinima njihovog sprječavanja, pravima žrtava nasilja i obvezama javnih vlasti koja proizlaze iz ovog dokumenta i koja omogućuju prijavljivanje bilo kojeg slučaja nasilja,
- 13) jamči da žrtve koje su pretrpjele ozbiljnu tjelesnu ozljedu ili oštećenje zdravlja kao posljedicu nasilja, imaju pravo tražiti naknadu od počinitelja, u mjeri da šteta nije pokrivena drugim izvorima,
- 14) osigurati da nadležnim tijelima daju ovlasti da u slučaju neposredne opasnosti počinitelj nasilničkog čina napusti mjesto boravka žrtve ili osobe u opasnosti od nasilja u obitelji na dovoljno vremensko razdoblje i zabrani počinitelju ulazak na mjesto prebivanja ili kontaktiranje žrtve ili osobe u opasnosti,
- 15) jamčiti da su žrtvama svih oblika nasilja dostupne odgovarajuće zabrane pristupa ili zaštita. Povreda takve zabrane pristupa ili zakona o zaštiti podložna je odvratajućim i razmjernim kaznenim ili drugim upravnim

sankcijama. Zahtjevi za zabranu ili zaštitu moraju biti dostupni za neposrednu zaštitu i bez nepotrebnih financijskih ili administrativnih tereta stavljenih na žrtvu, izdanu za određeno razdoblje ili dok ne budu modificirani ili otpušteni; gdje je potrebno, izdano na ex parte osnovi koja ima neposredan učinak; dostupan bez obzira na, ili pored drugih, sudskih postupaka i bit će dopušteno uvesti ga u kasnijim sudskim postupcima,

- 16) osigurati pravo na pravnu pomoć i besplatnu pravnu pomoć žrtvama pod uvjetima predviđenim nacionalnim zakonom,
- 17) širiti informacije o mjerama koje su na raspolaganju kako bi se spriječilo nasilje i
- 18) programe prevencije nasilja predviđene po načelu da su članovi obitelji partneri javnih vlasti u sprječavanju nasilja i obitelji najbolji okoliš koji osigurava zaštitu od nasilja, posebno za žene i djecu.

§2 Prilikom planiranja, poduzimanja i provedbe mjera iz stavka 1., države potpisnice surađuju s relevantnim organizacijama civilnog društva.

Članak 36

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 11 Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja protiv žena i nasilja u obitelji 11. svibnja 2011.

§1 Države potpisnice pratit će slučajeve svih oblika nasilja, osobito putem:

- 1) prikupljanja statističkih podataka u redovitim intervalima;
- 2) poticanja i širenja istraživanja na području nasilja, uključujući i nasilje u obitelji, kako bi se proučavali njezini temeljni uzroci, učinci, učestalost i uvjerenja, kao i učinkovitost mjera poduzetih za provedbu ove Konvencije;
- 3) provođenja anketa na temelju stanovništva u redovitim intervalima kako bi se procijenila prevalencija i trendovi u svim oblicima nasilja obuhvaćenih opsegom ove Konvencije.

Izrađen uzimajući u obzir: čl. 33, 34, 36, 37, 40, 41, 46, 58 Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasiljem u obitelji od 11. svibnja 2011. godine.

§2 Države potpisnice će prikupiti podatke sukladno ovom članku Odboru iz članka 43., kako bi podržao međunarodnu suradnju i omogućio međunarodnu komparativnu analizu.

§3 Podaci prikupljeni pod mjerama iz stavka 1. bit će dostupni široj javnosti.

Članak 37

§1 Države potpisnice će osigurati da počinitelji nasilja podliježu kaznenoj odgovornosti primjenjujući djelotvorne, razmjerne i odvraćajuće sankcije za sljedeće namjerno ponašanje:

- 1) ozbiljno narušavanje psihološke cjelovitosti osobe prisilom ili prijetnjama,
- 2) opetovano upuštanje u prijetee ponašanje usmjereno drugoj osobi, uzrokujući njoj ili njemu strah za vlastitu sigurnost,
- 3) počinjena djela fizičkog nasilja nad drugom osobom,
- 4) upuštanje u radnje seksualne prirode s drugom osobom bez pristanka,
- 5) uvjetovati drugoj osobi da se s nekom trećom osobom upušta u radnje seksualne prirode bez pristanka,
- 6) odobravanje seksualnog nasilja,
- 7) prisiljavanje odrasle osobe ili djeteta da uđe u brak,
- 8) namamljivanje odrasle osobe ili djeteta na teritorij države potpisnice ili neke druge države osim one u kojoj živi, s ciljem prisiljavanja te odrasle osobe ili djeteta da uđu u brak,
- 9) prisiljavanje ili nabavljanje žene da podvrgne obrezivanju, infibulaciji ili izvedbi bilo kojeg drugog sakaćenja cijelih ili bilo kojem dijelu njezinih stidnih usana, labia minora ili klitorisa, kao i poticanje, prisiljavanje ili nabavku djevojke da se podvrgne nekom od navedenih djela.
- 10) obavljanje prisilnog pobačaja na ženi, kao i obavljanje ilegalnog pobačaja uz njezin pristanak i
- 11) obavljanje operacije na ženi koja ima za cilj ukinuti njezinu mogućnost prirodne reprodukcije, bez prethodnog i informiranog pristanka ili razumijevanja postupka.

§2 Svaka pomoć ili poticanje na počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. točke 1-10, kao i pokušaj počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. točke 3-10, podliježe kaznenoj odgovornosti.

§3 Države potpisnice se obvezuju da će svaki oblik uznemiravanja s ciljem ili djelovanjem kršenja dostojanstva osobe, posebno pri stvaranju zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg ili uvredljivog okružja, podlijegat će kaznenoj ili drugoj zakonskoj sankciji.

§4 Države potpisnice se obvezuju da sljedeće okolnosti mogu, u skladu s nacionalnim pravom, biti uzete u obzir kao

otežavajuće okolnosti u određivanju kazne u odnosu na djela navedena u ovom članku:

- 1) kazneno djelo počinjeno protiv bivšeg ili sadašnjeg supružnika ili osobe koja je živjela u zajedništvu kao što je priznato nacionalnim zakonom, od strane člana obitelji, osobe koja je živjela sa žrtvom ili osobom koja je zlostavljala njezin ili njegov autoritet,
 - 2) kazneno djelo, ili srodni prekršaji, počinjeni više puta,
 - 3) kazneno djelo počinjeno protiv osobe koja je bila podložna određenim okolnostima,
 - 4) prekršaj počinjen protiv ili u prisustvu djeteta,
 - 5) prekršaj počinjen od strane dvoje ili više ljudi koji djeluju zajedno,
 - 6) prekršaj je prethodio ili bio praćen ekstremnim nasilnim djelima,
 - 7) djelo je počinjeno upotrebom ili prijetnjom oružja,
 - 8) kazneno djelo rezultiralo je teškom fizičkom ili psihičkom štetom za žrtvu i
 - 9) počinitelj je prethodno bio osuđen za kaznena djela slične prirode.
- §5 Države potpisnice utvrdit će rok zastare na način koji je dostatan i u skladu s težinom predmetnog kaznenog djela, a ako je djelo počinjeno nad maloljetnim djetetom, oni će uzeti u obzir potrebu za učinkovito pokretanje postupka nakon što žrtva postane punoljetna.
- §6 Odgovornost počinitelja za prekršaje propisane ovim člancom ne može se odreći ili ograničiti na osnovi odnosa žrtve i počinitelja.

Članak 38

- §1 Države potpisnice priznaju svoju nadležnost nad bilo kojim kaznenim djelom iz ove Konvencije, kada je počinjeno kazneno djelo:
- 1) na njihovom teritoriju;
 - 2) na brodu koji plovi pod njihovom zastavom;
 - 3) na zrakoplovu registriranom pod njihovim zakonima;
 - 4) od strane jednog od njihovih državljana
 - 5) od strane osobe koja ima boravište ili prebivalište na njihovom teritoriju.
- §2 Države potpisnice će nastojati poduzeti potrebne zakonske ili druge mjere za utvrđivanje nadležnosti nad bilo kojim kaznenim djelom iz ove Konvencije, ako je kazneno djelo

počinjeno protiv jednog od njihovih državljana ili osobe koja ima uobičajeno boravište na njihovom teritoriju.

- §3 Za progon prekršaja iz članka 37. stavka 1. točke 4., 8. i 9. Države potpisnice dužne su osigurati da njihova nadležnost ne bude podređena uvjetu da su djela kriminalizirana na području na kojem su počinjena.
- §4 Za progon kaznenih djela iz članka 37. stavka 1. točke 4., 6., 8. i 9. Države potpisnice dužne su osigurati da njihova nadležnost u smislu točke d) i e) stavka 1. ne podliježe uvjetu da se tužiteljstvo može pokrenuti samo nakon prijavljivanja žrtve kaznenog djela ili polaganja informacija od strane države u kojoj je djelo počinjeno.
- §5 Države potpisnice će utvrditi nadležnost za kaznena djela iz članka 37., u slučajevima kada je navodni počinitelj prisutan na njihovom teritoriju i ne izručuje se u drugu državu potpisnicu, isključivo na temelju njezinog ili njegovog državljanstva.
- §6 Kada više od jedne države potpisnice zatraži nadležnost nad navodnim prekršajem iz članka 37., uključene države potpisnice se, gdje je to prikladno, međusobno konzultiraju s ciljem utvrđivanja najprikladnije nadležnosti za progon.
- §7 Ne dovodeći u pitanje opća pravila međunarodnog prava, ova Konvencija ne isključuje nikakvu kaznenopravnu nadležnost koju država potpisnica koristi u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom.

Članak 39

Države potpisnice će nacionalnim sudovima omogućiti da uzmu u obzir konačne presude koje je donio sud druge države potpisnice u vezi s kaznenim djelima iz članka 37. pri određivanju kazne.

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 47 Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilju u obitelji od 11. svibnja 2011. godine.

Članak 40

§1 Države potpisnice štite prava i interese žrtava, uključujući i njihove posebne potrebe kao svjedoke, u istragama i sudskim postupcima, posebice:

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 56 Sporazuma Vijeća Europe o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilju u obitelji od 11. svibnja 2011. godine.

- 1) osiguravajući njihovu zaštitu, kao i njihove obitelji i svjedoka, od zastrašivanja, odmazde i ponovne viktimizacije;

- 2) osigurati da se žrtve informiraju, barem u slučajevima kada su žrtve i obitelj u opasnosti, kada počinitelj pobjegne ili je privremeno ili trajno oslobođen;
- 3) informiranje žrtava, pod uvjetima predviđenim nacionalnim zakonom, o njihovim pravima i uslugama na raspolaganju i praćenju njihove pritužbe, tužbe, općeg napretka istrage ili postupaka i njihove uloge, kao i odluke donesene u predmetu;
- 4) omogućiti da se žrtve saslušaju, na način koji je u skladu s postupovnim pravilima nacionalnog zakona, da daju dokaze i iskažu svoje mišljenje, potrebe i zabrinutosti, izravno ili putem posrednika,
- 5) pružanje žrtvama odgovarajuće službe podrške kako bi njihova prava i interesi bili propisno predstavljena i uzeti u obzir;
- 6) osiguravajući da se mjere mogu poduzeti kako bi se zaštitila privatnost i imunitet žrtve;
- 7) osiguravajući da se kontakt između žrtava i počinitelja unutar suda i ureda za provedbu zakona izbjegne, gdje je to moguće;
- 8) pružanje žrtvama neovisne i kvalificirane tumače kada su žrtve stranke u postupku ili kada daju dokaze i
- 9) omogućavanje žrtvama da svjedoče, u skladu s pravilima nacionalnog zakona, u sudnici bez prisutnosti ili barem bez nazočnosti navodnog počinitelja kaznenog djela, osobito korištenjem odgovarajućih komunikacijskih tehnologija, gdje je to dostupno.

§2 Djetetu žrtvi i djetetu svjedoku nasilja i nasilja u obitelji pružit će se, gdje je prikladno, posebne mjere zaštite uzimajući u obzir najbolje interese djeteta.

Članak 41

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 62 Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilju u obitelji od 11. svibnja 2011.

§1 Države potpisnice će surađivati jedna s drugom, u skladu s odredbama ove Konvencije i sukladno relevantnim međunarodnim i regionalnim sporazumima o suradnji u građanskim i kaznenim pitanjima, sporazumima dogovorenim na temelju jedinstvenog ili recipročnog zakonodavstva i njihovog nacionalnog zakona, u najvećoj mogućoj mjeri, u svrhu

- 1) sprječavanja, suzbijanja i procesuiranja svih oblika nasilja obuhvaćenih opsegom ove Konvencije,
- 2) zaštite i pružanja pomoći žrtvama,

- 3) istrage ili postupaka u vezi s prekršajima iz ove Konvencije i provođenja relevantnih građanskih i kaznenih presuda koje su izdale pravosudne vlasti država potpisnica, uključujući i odredbe o zaštiti.
- §2 Države potpisnice će osigurati da žrtve kaznenog djela iz članka 37. stavka 1. i počinjene na području države potpisnice, osim one u kojoj borave, mogu podnijeti žalbu nadležnim tijelima svoje države prebivališta.
- §3 Ako država potpisnica koja pruža pravnu pomoć u kaznenim stvarima, izručenju ili izvršenju građanskih ili kaznenih presuda koje je druga država potpisnica ove Konvencije nametnula uvjetovanjem postojanja sporazuma, dobije zahtjev za takvom pravnom suradnjom od strane države potpisnice s kojom nije sklopila takav sporazum, može smatrati da je ova Konvencija pravna osnova za pravnu pomoć u kaznenim stvarima, izručenju ili izvršenju građanskih ili kaznenih presuda koje nalaže druga država potpisnica u odnosu na prekršaje navedene u ovoj Konvenciji.

POGLAVLJE VII

Međunarodni odbor za obiteljska prava

Članak 42

Vidi čl. 42-44 Konvencije o pravima djeteta od 20. studenoga 1989.

Države potpisnice dužne su načela i odredbe ove Konvencije učiniti opće poznatima, mjerama koje su im na raspolaganju, podjednako odraslim osobama i djeci.

Članak 43

- §1 U svrhu ispitivanja napretka država potpisnica u provedbi obveza utvrđenih ovom Konvencijom, uspostavlja se Međunarodni odbor za obiteljska prava koji će obavljati dužnosti navedene u daljnjem tekstu.
- §2 Odbor se sastoji od broja stručnjaka koji su jednaki broju država potpisnica koje imenuje država potpisnica u trajanju od 5 godina, u skladu sa stavkom 5.
- §3 Stručnjaci moraju biti ljudi visokog moralnog načela i priznatih vještina na terenu obuhvaćenom ovom Konvencijom. Svaka država potpisnica imenuje članove povjerenstva među svojim građanima, uzimajući u obzir potrebu uključivanja određenog broja ljudi s pravnim iskustvom.
- §4 Prije preuzimanja svojih uloga, članovi Povjerenstva dužni su na otvorenoj sjednici Povjerenstva dati svečanu izjavu, čime će obavljati svoje zadaće pravično i nepristrano.
- §5 Ako član Odbora umre ili podnese ostavku ili izjavi da zbog bilo kojeg drugog razloga ne može obavljati dužnosti člana Povjerenstva, država potpisnica koja je imenovala člana imenuje drugog stručnjaka između svojih državljana da bi služio ostatak ovog razdoblja, uz suglasnost Odbora. Nakon isteka mandata, imenovanje člana Odbora održat će se u skladu s odredbama ove Konvencije.
- §6 Odbor utvrđuje vlastita pravila postupanja, a sve odluke donose se većinom glasova koji se daju u nazočnosti najmanje polovice članova.

- §7 Sastanci Odbora obično se održavaju u
ili na bilo kojem drugom prikladnom mjestu koje odredi
Odbor. Odbor se obično sastaje jednom godišnje.
- §8 Izvršni tajnik osigurava potrebno osoblje i sredstva za učin-
kovito obavljanje funkcija Odbora u okviru ove Konvencije.
- §9 Odobrenjem Izvršnog tajnika, članovi Odbora utvrđeni
temeljem ove Konvencije primat će prihod iz resursa Ureda.

Članak 44

- §1 Države potpisnice se obvezuju podnijeti Odboru, putem
Izvršnog tajnika, izvješća o mjerama koje su usvojile, a koje
daju učinak na ovdje priznata prava i napredak ostvaren u
uživanju tih prava:
- 1) u roku od dvije godine od stupanja na snagu Konvencije
za dotičnu državu,
 - 2) nakon toga svake četiri godine.
- §2 Izvješća načinjena na temelju ovog članka navode čim-
benike i poteškoće, ako ih ima, koji utječu na stupanj
ispunjavanja obveza iz ove Konvencije. Izvješća će također
sadržavati dostatne informacije kako bi Odboru pružio
sveobuhvatno razumijevanje provedbe Konvencije u dotič-
noj Državi potpisnici, a posebno informacije iz članka 36.
stavka 1. Konvencije.
- §3 Država potpisnica koja je podnijela sveobuhvatno inicijalno
izvješće Odboru ne mora, u kasnijim izvješćima podnese-
nim u skladu sa stavkom 1. točkom b, ponoviti osnovne
informacije koje su prethodno dane.
- §4 Odbor može zatražiti od država potpisnica daljnje informa-
cije relevantne za provedbu Konvencije.
- §5 Odbor dostavlja izvršnom tajniku svake dvije godine izvje-
šća o svojim aktivnostima.
- §6 Države potpisnice će svoje izvještaje iz stavka 5. učiniti
dostupnima široj javnosti.

POGLAVLJE VIII

Ured Izvršnog tajnika

Članak 45

- §1 Izvršni tajnik, uz pomoć Ureda, odgovoran je za koordinaciju organizacijskih pitanja vezanih uz širenje, provedbu i promicanje Konvencije, kao i administrativnu potporu Međunarodnog odbora za obiteljska prava i organizaciju izbora njegovih članova.
- §2 Izvršnog tajnika biraju države potpisnice na razdoblje od šest godina između svojih državljana konsenzusom i gdje se ne može postići konsenzus, apsolutnom većinom glasova.
- §3 Izvršni tajnik rukovodi radom Ureda i osobito imenuje osoblje potrebno za pomoć pri obavljanju njegovih ili njezinih zadataka. Prilikom imenovanja osoblja i uspostave uvjeta pružanja usluge treba voditi računa o potrebi da se osigura najviša razina učinkovitosti, profesionalne kvalifikacije i integriteta. Posebno treba razmotriti, također, interes osoblja prema najširoj geografskoj osnovi.
- §4 Svake dvije godine, izvršni tajnik će državama potpisnicama dati nacrt proračuna Ureda na odobrenje apsolutnom većinom glasova. Godišnji doprinos država potpisnica izvor su prihoda.
- §5 Ured izvršnog tajnika nalazi se u

POGLAVLJE IX

Završne odredbe

Članak 46

- §1 Prilikom izvršenja ove Konvencije ili podnošenja potvrde o ratifikaciji, svaka država potpisnica može napraviti rezervaciju na svaku odredbu Konvencije u onoj mjeri u kojoj je bilo koji zakon koji se primjenjuje na njenom teritoriju nespojiv s tom odredbom. Opće rezervacije i rezervacije na članke 1-4, članke 10-14, članak 16., članak 18., članke 23. do 24., članak 27., članak 29. i članak 31. neće biti dopuštene.
- §2 Svaka rezervacija mora sadržavati kratak opis predmetnog zakona.
- §3 Izvršni tajnik primat će i prenijeti svim državama potpisnicama tekst rezerviranja izvršenih u vrijeme ratifikacije ili pristupanja.
- §4 Država potpisnica koja podnese rezervaciju sukladno stavku 1. ovoga članka može u bilo koje vrijeme povući svoju rezervaciju putem obavijesti upućene Izvršnom tajniku, koji će potom obavijestiti sve države potpisnice.

Članak 47

Ova Konvencija odnosi se na sve dijelove saveznih država potpisnica bez ikakvih ograničenja ili iznimaka.

Članak 48

Države potpisnice u bilo kojem sporu, koji mogu nastati u vezi s primjenom ili tumačenjem odredbi ove Konvencije, najprije će se nastojati riješiti putem pregovora, usuglašavanja, arbitraže ili bilo kojim drugim načinom mirnoga usvajanja, koji se prihvaća zajedničkim dogovorom između njih.

Skicirano uzimajući u obzir Čl. 74 (1) Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilju u obitelji od 11. svibnja 2011. godine.

Članak 49

- §1 Ova će Konvencija biti otvorena za potpisivanje od strane svih država.
- §2 Ova Konvencija podliježe ratifikaciji. Instrumenti ratifikacije polažu se kod izvršnog tajnika.
- §3 Ova Konvencija ostaje otvorena za pristup bilo koje države. Instrumenti pristupanja bit će pohranjeni kod izvršnog tajnika.

Članak 50

- §1 Ova Konvencija stupa na snagu prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon roka od tri mjeseca od datuma polaganja izvršnog tajnika četvrtog instrumenta ratifikacije ili pristupanja.
- §2 Za svaku državu koja ratificira ili pristupi Konvenciji nakon polaganja četvrtog instrumenta ratifikacije ili pristupanja, Konvencija će stupiti na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka tri mjeseca od dana polaganja instrumenta ratifikacije ili pristupanja takve države.

Članak 51

Izvršni tajnik je imenovan kao povjerenik ove Konvencije.

Članak 52

Izvornik ove Konvencije, od kojih su tekstova jednako vjerodostojni, pohranjuju se kod Izvršnog tajnika.

U svjedočenju, niže potpisani punomoćnici, propisno ovlašteni od strane njihovih vlada, potpisali su ovu Konvenciju.